

בש"פ 5790/14 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 5790/14

לפני: כבוד השופט נ' הנדל

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: פלוני

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 בשילוב סעיפים 10(יב) ו-10(יג) לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971

תאריך הישיבה: ט"ו באלול התשע"ד (10.9.2014)

בשם המבקשת: עו"ד קרן רוט

בשם המשיב: עו"ד קטי צווטקוב

החלטה

1. מונחת לפניי בקשה לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, וסעיף

עמוד 1

10 יג לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, להארכת מעצר המשיב בארבעים וחמישה ימים החל מיום 19.9.2014, או עד למתן פסק דין בת"פ 14276-03-14 בבית המשפט לנוער בראשון לציון.

נגד המשיב הוגש כתב אישום מתוקן המייחס לו ביצוע עבירה של נסיון שוד בצוותא לפי סעיף 403 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. על פי המתואר בכתב האישום, המשיב וחבריו עלו על מונית וניסו לשדוד את נהגה, כאשר אחד מחברי המשיב חונק את נהג המונית ואילו המשיב וחבר אחר דורשים מן הנהג את כספו ואת הטלפון הנייד שהחזיק ברשותו. לאחר שנהג המונית החל לנהוג בפראות ולצעוק לעזרה יצאה החבורה מן המונית ונמלטה מן המקום.

2. במקביל להגשת כתב האישום, הגישה המבקשת בקשה להורות על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים. לאחר מספר דיונים וקבלת תסקיר, ועל רקע סירובו של המשיב להשתחרר לחלופת מעצר בהוסטל "בית מעלות", קיבל בית המשפט לנוער את הבקשה והורה על מעצרו של המשיב. לאחר מכן חזר בו המשיב מסירובו לחלופת המעצר בהוסטל, ונוכח הסכמת המבקשת קיבל בית המשפט לנוער את בקשתו לעיון חוזר, והורה על שחרורו לחלופה זו. למרבה הצער, המשיב הפר את תנאי השחרור וברח מן ההוסטל לאזור מגורי הוריו. בעקבות זאת ובהתאם לקביעות התסקיר שהוגש לאחר מכן, הורה בית המשפט לנוער על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים.

אשר להליך העיקרי. המענה לכתב האישום ניתן רק ביום 26.6.2014, למעלה משלושה וחצי חודשים ממועד הגשת כתב האישום, בעקבות דחיות שונות של מועד הדיון שניתנו לבקשת סנגורו של המשיב וקצינת המבחן לנוער. כן נקבע כי יתקיים דיון נוסף ביום 6.7.2014 לפני מותב אחר, בו ייקבע מועד לשמיעת ראיות. המועד שנקבע לשמיעת פרשת התביעה, פרשת ההגנה ולסיכומים הוא 7.12.2014, נוכח יומנו העמוס של בית המשפט לנוער.

3. בבקשה שלפניי טוענת המבקשת כי נשקפת מהמשיב מסוכנות רבה, הנלמדת מן המעשים המיוחסים לו ונסיבות ביצועם. עוד מוסיפה המבקשת כי המשיב שהה בהוסטל בעת ביצוע העבירות ואף הפר את תנאי חלופת המעצר אליה שוחרר, ומשכך אין באפשרותה של חלופת המעצר לאיין את מסוכנותו. לבסוף טוענת המבקשת כי כנגד המשיב תלויים ועומדים חמישה כתבי אישום נוספים, בין היתר בגין עבירות אלימות ורכוש. מנגד, סנגורו של המשיב טוענת כי לא ניתן להשלים עם החזקתו של המשיב במעצר תקופה כה ארוכה כאשר הדיון בעניינו נקבע רק לעוד מספר חודשים, ובפרט כאשר מדובר בתיק פשוט וכאשר מדובר בקטין. כן נטען כי המשיב חווה משבר שהוביל לברירותיו מחלופת המעצר, אולם כעת תם המשבר והמשיב לא יברח יותר.

4. בבואו של בית המשפט לבחון בקשה להארכת מעצרו של נאשם שמשפטו מתנהל מעבר לתקופה הקבועה בחוק - תשעה חודשים לבגיר ושישה חודשים לקטין - עליו לשקול שני שיקולים. הראשון, המסוכנות הנובעת, לכאורה, מן הנאשם. השני, קצב התקדמות המשפט. השיקול הראשון עניינו האינטרס הציבורי, בעוד שהשיקול השני עניינו האינטרס של הנאשם כי משפטו יסתיים בהקדם. ביתר שאת נכונים הדברים בעת שהנאשם מצוי במעצר, ואפילו יותר מכך כאשר העצור הוא קטין. כאשר למסוכנות הנובעת לכאורה מן המשיב, חומרת העבירות בהן הוא מואשם יוצרת חזקת מסוכנות סטטוטורית. אף מנסיבות המקרה, כפי שהן מתוארות בכתב האישום, עולה מסוכנותו לכאורה של המשיב: המשיב היה שותף מרכזי בשוד שביצע בצוותא עם חבריו, שבמהלכו חנק אחד מבני החבורה את נהג המונית מאחור באמצעות אמת ידו, תוך שהוא מצמיד את ראשו למושב. כל זאת במהלך הימלטותו מן ההוסטל בו שהה, ושממנו

אף נמלט לאחר ששחרר אליו לחלופת מעצר.

קצב התקדמות המשפט מעלה תמונה מורכבת יותר. המשיב ענה לכתב האישום כבר ביום 26.6.2014, אולם המועד הקרוב ביותר אשר נמצא לדיון ההוכחות הוא יום 7.12.2014, כל זאת בעוד המשיב מצוי במעצר ובטרם הוכחה אשמתו. ולא נאשם "בגיר" בפנינו אלא נאשם קטין. לגבי נאשם כזה קבע המחוקק כי הארכת מעצרו, אם משפטו לא מסתיים, כפופה לביקורת שיפוטית של שופט בית המשפט העליון כחלוף שישה חודשים, ותקופת ההארכה מוגבלת לארבעים וחמישה ימים. זאת בניגוד לבגיר, אשר על בית המשפט העליון להאריך את מעצרו לאחר תשעה חודשים, ותקופת ההארכה מוגבלת לתשעים ימים. בכך הביע המחוקק את עמדתו כי פיקוח על משפט בו נאשם נמצא במעצר מעבר לתקופה מסוימת נתון רק לבית משפט זה. פיקוח זה מחייב שיקול דעת.

בעניינינו, כאמור, ניתן המענה לכתב האישום כחלוף כשלושה וחצי חודשים מעת הגשת כתב האישום, בהם נתון נאשם קטין במעצר, והדיון להוכחות נקבע כחמישה וחצי חודשים לאחר מכן. כתוצאה מכך ברי כי כבר עתה בית משפט יידרש לשתי הארכות נוספות מבלי שתשתנה תמונת קצב המשפט. מנקודת מבטו של בית משפט זה, אין להשלים עם מצב זה.

אינני מתעלם מכך כי יומנם של בתי המשפט עמוס לעייפה, וההנחה היא שכך המצב ביחס לבית המשפט לנוער. דא-עקא, בכך לא סגי. ייתכן כי הבעיה אינה ניצבת אך לפתחו של בית המשפט המסויים, אלא שמדובר בבעיה מערכתית ורחבה יותר. אך גם אם כך, אין זה אומר כי שיקול קצב המשפט חייב לסגת מפניה. מתפקידו של נשיא בית המשפט לתת דעתו על העניין, ובטוחני שזה המצב. ייתכן שהפתרון מצוי בשמיעת תיק זה על חשבון תיקים אחרים בהם הנאשם אינו במעצר, וייתכן שיש מקום לשיקול העברתו של תיק זה למוטב אחר. הדברים מודגשים מבחינה מנהלית כי התיק מתנהל בבית משפט לנוער, ולא בבית המשפט המחוזי כבית משפט לנוער. חוק המעצרים אינו עורך הבחנה מעין זו, אך הנסיון מלמד כי הנטל המוטל על הערכאה המבררת בעניין נאשמים במעצר, כבד יותר כאשר מדובר בבית משפט המחוזי, ביחס לבית משפט השלום או בית המשפט לנוער. מטבע הדברים, התיקים בבית המשפט המחוזי עשויים להיות מורכבים יותר. כתבי האישום כוללים, לעיתים, רשימת עדים ארוכה יותר, וחומרת העבירה וחזקת המסוכנות מעלות את האפשרות כי נאשם יוחזק במעצר. תיק זה מדגים את האמור בכך שנקבע לסיום שמיעת פרשת עדי התביעה, ההגנה וסיכומים במועד אחד.

לנוכח האמור, גם אם אין מקום להורות על שחרור הנאשם במסגרת בקשה זו, יש מקום להתייחס לקצב שמיעת הראיות. אכן, שמיעת משפט אחד באה על חשבון שמיעת משפט אחר. ברי כי אין זה מתפקידו של בית משפט זה לנהל את יומנו של בית המשפט קמא. אמנם, במקרים חריגים - ועניינינו נמנה ביניהם - יש מקום ליתן הוראה מתאימה. להשלמת העניין יצויין כי בא-כוח המבקשת הודיע בדיון כי התביעה תערוך מאמצים להקדים את מועד הדיון ותגיש בקשה להקדמת הדיון בהתאם. מן הצד האחר, העבירה מגלה מסוכנות, והנסיון למצוא חלופה מתאימה שתשיג את מטרת המעצר לא צלח גם בשל כך שהמשיב הפר את תנאי השחרור.

5. סוף דבר, איזון השיקולים הרלבנטיים מוביל לתוצאה הבאה. דין הבקשה להתקבל. מצופה מבית המשפט כי יקבע מועד להוכחות במהלך חודש אוקטובר ומועד נוסף סמוך, במידת הצורך, כדי לסיים את שמיעת עדי הצדדים

מעצרו של המשיב מוארך בזאת בשלושים ושלושה ימים, החל מיום 19.9.2014, או עד למתן פסק דין בת"פ 14276-03-14 בבית המשפט לנוער בראשון לציון, לפי המוקדם (זאת בהמשך להחלטתי להאריך את מעצרו של המשיב בהסכמה מיום 7.9.2014, לתקופה של 12 ימים).

ניתנה היום, ט"ז באלול התשע"ד (11.9.2014).

שׁוֹפֵט
